

**Strategia poprawy
dostępności
w Mieście Krośnie**

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	4
2. Podstawa prawna.....	5
3. Definicje.....	6
4. Koordynator i Zespół ds. dostępności.....	6
5. Analiza potrzeb.....	7
5.1. Dostępność architektoniczna i informacyjno – komunikacyjna.....	7
5.2. Dostępność przestrzeni miejskiej.....	10
5.3. Dostępność cyfrowa.....	10
5.4. Dostępność usług.....	11
6. Analiza SWOT.....	11
7. Założenia strategiczne.....	13
8. Kierunki działań podjęte dla osiągnięcia celów strategicznych.....	14
9. Źródła finansowania.....	30
10. Realizacja działań zawartych w Strategii.....	31
11. Procedura monitorowania.....	31
12. Potencjalni partnerzy.....	32
13. Aktualizacja Strategii	32
14. Ewaluacja Strategii	32
15. Spis rycin.....	33

Norway grants

Strategia poprawy dostępności w Mieście Krośnie została opracowana w związku z realizacją przedsięwzięcia pn. „Krosno – miasto dostępne dla każdego – wdrożenie standardów dostępności”. Przedsięwzięcie jest częścią projektu pn.

„Kreujemy+Rozwijamy+Ożywiamy+Stymulujemy+Nakreślamy+Odmieniamy
=KROSNO”

realizowanego w ramach Programu Rozwój Lokalny, współfinansowanego w 85% ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021 oraz w 15% z budżetu państwa.

„Wspólnie działamy na rzecz Europy zielonej, konkurencyjnej i sprzyjającej integracji społecznej”

Wysokość otrzymanego dofinansowania na projekt wynosi 17 365 786,37 PLN.

Beneficjentem projektu jest Gmina Miasto Krosno.

Celem projektu jest kompleksowa poprawa jakości życia w Krośnie oraz lepsze dostosowanie administracji Krosna do potrzeb mieszkańców.

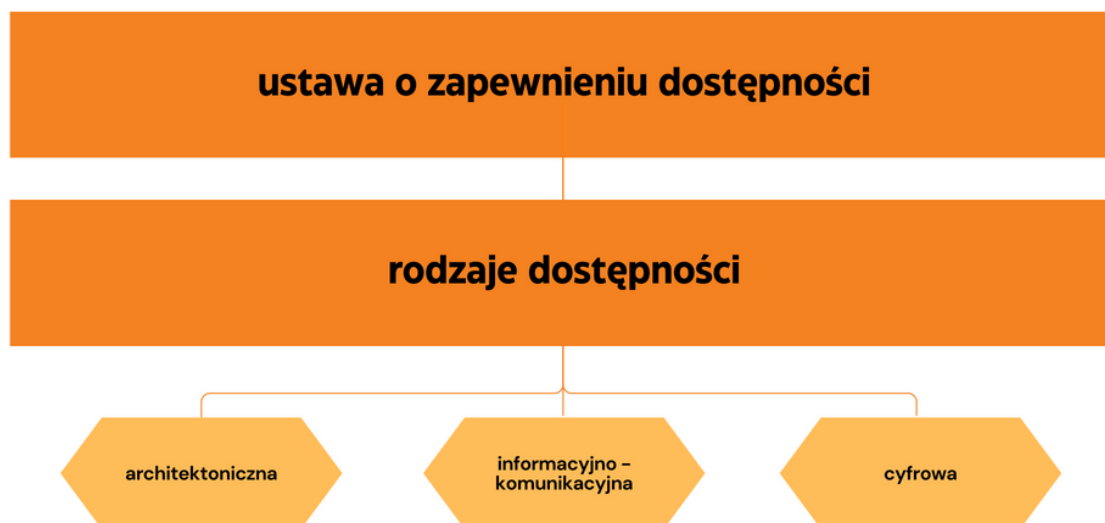
www.norwaygrants.pl
www.norwaygrants.org

1. Wprowadzenie

19 lipca 2019 roku została uchwalona ustawa o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (dalej: ustawa o dostępności). Dokument ten stał się wyznacznikiem projektowania uniwersalnego oraz poprawy stanu dostępności we wszystkich budynkach użyteczności publicznej.

Na podstawie ustawy o dostępności miasto Krosno wraz ze swoimi jednostkami organizacyjnymi są zobowiązane do zapewnienia dostępności na każdej płaszczyźnie swojej działalności w następujących zakresach: architektonicznym, cyfrowym oraz informacyjno – komunikacyjnym. Wymóg ten dotyczy zarówno przestrzeni miejskiej, obiektów architektonicznych, jak też świadczonych przez miasto Krosno usług.

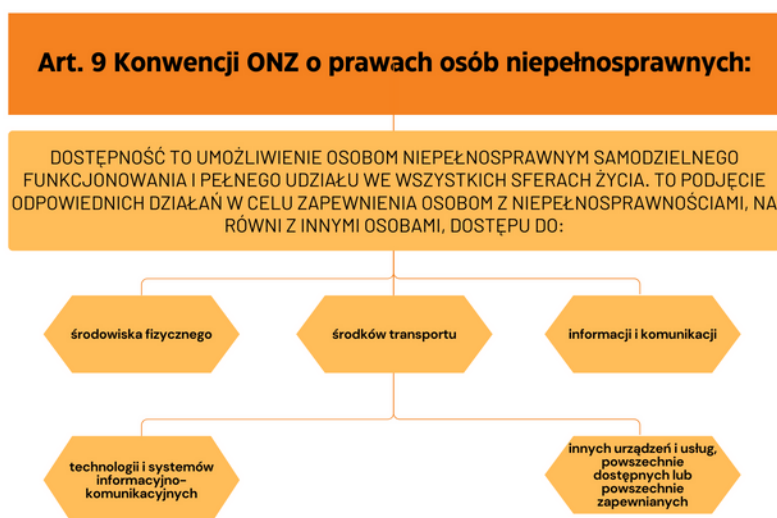
Intencją zapisów ustawy o dostępności jest równy dostęp do budynków i usług dla wszystkich mieszkańców, w tym również osób z niepełnosprawnościami, lub szerzej – osób ze szczególnymi potrzebami. Realizacja przepisów ustawy ma na celu poprawę komfortu życia tej grupy osób oraz przeciwdziałanie jej marginalizacji i wykluczeniu w życiu publicznym. Równocześnie należy pamiętać, że pełnosprawność to stan przejściowy – każdy mieszkaniec Krosna był lub prawdopodobnie będzie w którymś momencie swojego życia osobą ze szczególnymi potrzebami.

Ryc. 1 Rodzaje dostępności - podział

2. Podstawa prawna

Zgodnie z art. 9 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych dostępność to umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami samodzielnego funkcjonowania i pełnego udziału we wszystkich sferach życia. To podjęcie odpowiednich działań w celu zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami, na równi z innymi osobami, dostępu do środowiska fizycznego, środków transportu, informacji i komunikacji, w tym technologii i systemów informacyjno-komunikacyjnych, a także do innych urządzeń i usług, powszechnie dostępnych lub powszechnie zapewnianych, zarówno na obszarach miejskich, jak i wiejskich.

Ryc 2. Dostępność do sfer życia wg Konwencji ONZ

Na podstawie dokumentacji audytowej z zakresu dostępności architektonicznej, informacyjno – komunikacyjnej, cyfrowej oraz dostępności usług i raportu z konsultacji społecznych należy stwierdzić, że poprawa stanu dostępności w mieście Krośnie wymaga działań aby spełnić wymogi zawarte w następujących aktach prawnych:

- 1) ustawie z dnia 19 lipca 2019 roku o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- 2) ustawie z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych,
- 3) ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane ze szczególnym uwzględnieniem przepisu wykonawczego – Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2022 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie,
- 4) konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych z dnia 13 grudnia 2006 r.,
- 5) standardami dostępności budynków dla osób z niepełnosprawnościami uwzględniającymi koncepcję uniwersalnego projektowania, Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju, Warszawa 2017 r.

3. Definicje

Dostępność to pojęcie używane do opisania stopnia, w jakim dana przestrzeń, budynek, przedmiot lub usługa mogą być używane przez możliwie dużą grupę osób. W najprostszym rozumieniu dostępność oznacza „możliwość skorzystania” z tej przestrzeni, budynku, przedmiotu, usługi bez względu na poziom sprawności danej osoby;

Osoba ze szczególnymi potrzebami to osoba, która ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajduje, musi podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami (np.: osoby z niepełnosprawnościami, osoby starsze, rodziny z dziećmi, osoby o nietypowym wzroście);

Bariera to przeszkoda lub ograniczenie architektoniczne, cyfrowe lub informacyjno-komunikacyjne, które uniemożliwia lub utrudnia osobom ze szczególnymi potrzebami udział w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami;

Uniwersalne projektowanie to projektowanie produktów, środowiska, programów i usług w taki sposób, by były użyteczne dla wszystkich, w możliwie największym stopniu, bez potrzeby adaptacji lub specjalistycznego projektowania. Nie wyklucza ono pomocy technicznych dla szczególnych grup osób z niepełnosprawnościami, jeżeli jest to potrzebne;

Racjonalne usprawnienie to konieczne i odpowiednie zmiany i dostosowania, nie nakładające nieproporcjonalnego lub nadmiernego obciążenia, jeżeli jest to potrzebne w konkretnym przypadku, w celu zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami wszelkich praw człowieka i podstawowych wolności oraz ich wykonywania na równi z innymi osobami.

4. Koordynator i Zespół ds. dostępności

Na terenie miasta Krosna działa Koordynator ds. dostępności wraz z Zespołem powołany Zarządzeniem Prezydenta Miasta Krosna. Do zadań Koordynatora ds. dostępności oraz Zespołu należy w szczególności wspieranie osób ze szczególnymi potrzebami w dostępie do usług publicznych, przygotowanie i koordynacja wdrażania planu działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami oraz monitorowanie działalności w zakresie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

W skład Zespołu ds. dostępności wchodzi pracownicy wydziałów merytorycznych Urzędu Miasta Krosna. Ponadto wszyscy pracownicy Urzędu Miasta Krosna oraz jednostek organizacyjnych miasta zobowiązani są do udzielania niezbędnej pomocy w zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o dostępności.

5. Analiza potrzeb

Analizy potrzeb w zakresie stanu dostępności dokonano w oparciu o przeprowadzony audyt w okresie od 30 października 2023 r. do 20 lutego 2024 r. Audytem objęto dwadzieścia pięć budynków użyteczności publicznej, dwadzieścia lokalizacji przestrzeni miejskiej, cztery rodzaje usług publicznych oraz siedem stron internetowych.

5.1 Dostępność architektoniczna i informacyjno - komunikacyjna

W sześciu audytowanych budynkach dostępność wszystkich kondygnacji została zapewniona. W pozostałych 19 audytowanych budynkach osoby o ograniczonej mobilności nie mają zapewnionej dostępności na wyższe kondygnacje z uwagi na brak wind lub platform osobowych. Dotyczy to zarówno klientów jak i pracowników.

W 17 badanych lokalizacjach zdiagnozowano niedostosowane toalety dla osób z niepełnosprawnościami (brak pełnowymiarowej przestrzeni manewrowej obok miski ustępowej uniemożliwiającej transfer osobie z niepełnosprawnościami z wózka na miskę ustępową, brak przestrzeni manewrowej o wymiarach minimum 150 cm x 150 cm przed miską ustępową i umywalką uniemożliwiającej korzystanie z toalety przez osoby poruszające się na wózkach).

Zakres audytu nie przewidywał zapewnienia w toaletach dla osób z niepełnosprawnościami tzw. komfortki tj. wygodnego miejsca dla osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów, gdzie w komfortowych i godnych warunkach mogą zadbać o higienę osób z niepełnosprawnościami, przebrać ją, zmienić pieluchomajtki czy nawet wymienić cewnik. Jednak na podstawie dokumentacji fotograficznej z audytów oraz wizji lokalnej stwierdzono, że żaden audytowany obiekt nie posiadał urządzenia.

Do 20 lokalizacji zapewniono dostęp do budynku w postaci pochylni, ramp oraz platform dźwigowych. W przypadku 5 lokalizacji stwierdzono brak dostępu z zewnątrz dla osób poruszających się na wózkach, z uwagi na bariery architektoniczne w postaci wejść umieszczonych powyżej poziomu gruntu, do których prowadziły schody.

W 6 audytowanych lokalizacjach została zapewniona informacja o rozkładzie pomieszczeń w sposób wizualny i dotykowy (plany tyflograficzne). W 19 lokalizacjach nie zapewniono informacji o rozkładzie pomieszczeń w sposób wizualny i dotykowy lub dźwiękowy. Ogranicza to dostępność osobom z dysfunkcją narządu wzroku lub osobom o ograniczonych możliwościach poznawczych.

W 5 lokalizacjach zapewniono urządzenia techniczne do obsługi osób słabosłyszących w postaci stacjonarnych i przenośnych pętli indukcyjnych. W 20 lokalizacjach nie zainstalowano urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących.

W 5 lokalizacjach zapewniono urządzenia do bezpiecznej ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami w postaci krzeseł oraz materacy ewakuacyjnych. W 20 lokalizacjach nie zapewniono tego typu urządzeń.

W 4 audytowanych lokalizacjach zastosowano fakturowe oraz kontrastowe oznakowania nawierzchni w postaci pasów ostrzegawczych z zaznaczeniem biegu schodów. W 21 budynkach stwierdzono brak takiego oznakowania co może stanowić zagrożenie szczególnie dla osób z dysfunkcją narządu wzroku.

W przypadku 18 lokalizacji stwierdzono obecność miejsc parkingowych przeznaczonych dla osób z niepełnosprawnościami. W pozostałych 7 lokalizacjach brak jest takich miejsc.

Adres lokalizacji	Informacja o rozmieszczeniu pomieszczeń w sposób wizualny i dotykowy lub dźwiękowy	pętla indukcyjna lub system FM dla osób z dysfunkcją słuchu	winda / dźwig osobowy	Dostęp do budynku z zewnątrz dla osób poruszających się na wózkach	zapewnienie bezpiecznej ewakuacji osobom o szczególnych potrzebach	toaleta dostępna dla osób z niepełnosprawnościami	drzwi do pomieszczeń o szerokości co najmniej 90 cm	fakturowanie oznakowanie nawierzchni	parking dla osób z niepełnosprawnościami	kontrastowe oznaczenie przynajmniej pierwszego i ostatniego stopnia
ul. Lwowska	v	v	x	v	v	x	x	v	v	v
ul. Staszica	v	v	v	v	v	x	x	v	x	v
ul. Bieszczadzka	v	x	v	v	x	x	x	x	v	x
ul. Prochownia	v	v	x	x	v	x	x	v	x	x
ul. Legionów	v	v	x	v	v	v	x	x	v	x
ul. Grodzka	v	v	nie wymagane	v	nie wymagane	x	x	nie wymagane	x	nie wymaga
ul. Kopernika	x	x	x	v	x	x	x	x	x	x
ul. Chopina	x	x	x	x	x	x	x	x	v	x
ul. Decowskiego	x	x	x	v	x	v	x	x	x	x
ul. Piastowska	x	x	x	v	x	x	v	x	v	x
ul. Zwirki i Wigury	x	x	v	v	v	v	v	x	v	x
ul. Portiusa	x	x	v	v	x	x	v	x	v	x
ul. Kolejowa	x	x	v	x	x	v	v	x	v	x
ul. Bursaki	x	x	x	v	x	v	v	x	v	x
ul. Wojska Polskiego	x	x	x	v	x	v	v	x	v	x
ul. Fredry	x	x	x	v	x	v	v	x	v	x
ul. Bema	x	x	x	v	x	x	v	x	v	x
ul. Kisielewskiego	x	x	x	v	x	x	v	x	x	x
ul. Konopnickiej	x	x	x	v	x	x	v	x	x	x
ul. Decowskiego	x	x	v	v	x	x	v	x	v	x
ul. Kletówki	x	x	x	x	x	x	v	x	v	x
ul. Skargi	x	x	x	x	x	x	v	x	v	x
ul. Szpetnara	x	x	x	v	x	x	v	x	v	x
ul. Tysiąclecia	x	x	x	v	x	x	v	x	v	x
ul. Bohaterów Westerplatte	x	x	x	v	x	v	x	x	v	x

brak

zapewniono

nie wymagane

wymóg na podstawie ustawy o dostępności

wymóg na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury

Ryc.3 Analiza potrzeb

5.2 Dostępność przestrzeni miejskiej

W zakresie dostępności przestrzeni miejskiej raporty z wybranych audytowanych miejsc w liczbie dwudziestu wskazały przede wszystkim deficyty dostępności pod kątem osób z dysfunkcją narządu wzroku. Audytowane ciągi komunikacyjne charakteryzowały się brakiem fakturowego oznakowania nawierzchni oraz brakiem odpowiednich kontrastów. Należy pamiętać, że w przypadku osób z dysfunkcją narządu wzroku, szczególnie osób niewidomych, orientacja w przestrzeni opiera się głównie na zmyśle dotyku i słuchu.

Brak pasów ostrzegawczych oraz sygnalizacji dźwiękowych przed przejściami dla pieszych lub przeszkodami może mieć poważne skutki zagrażające zdrowiu lub życiu dla osób ze szczególnymi potrzebami. Brak linii naprowadzających, szczególnie tych przy przejściach dla pieszych, powoduje dezorientację osób niewidomych. Brak zastosowania kontrastowych kolorów oraz różnic w fakturze w ciągach pieszych również wpływa niekorzystnie na osoby z dysfunkcją narządu wzroku – zarówno niewidome jak i słabowidzące. Podobnie brak jest kontrastowego wyróżniania się elementów małej architektury jak i miejsc spoczynku, słupków i barierek ograniczających ruch samochodowy.

Raporty z audytu wskazały również na deficyt w zakresie dostępnych miejsc spoczynku, co ma szczególne znaczenie w odniesieniu do osób o ograniczonej mobilności z uwagi na niepełnosprawność lub wiek senioralny.

5.3 Dostępność cyfrowa

Raporty z audytów stron internetowych administrowanych przez Urząd Miasta Krosna wskazują większość stron jako dostępne lub częściowo dostępne. Pozyskane z audytów dane określają również płaszczyzny, na których wymagania dostępności nie zostały spełnione. Dla każdej ze stron są to inne elementy, m. in.: brak jest informacji i ostrzeżeń o otwieranych nowych oknach/zakładkach w przeglądarce, brak opisów audiodeskryptywnych lub podpisów w przypadku zdjęć, filmów i animacji czy też brak odpowiedniej struktury strony internetowej. W przypadku linków do dokumentów do pobrania – brak informacji o jego formacie i rozmiarze.

5.4 Dostępność usług

Zważywszy na istniejące bariery architektoniczne i informacyjno-komunikacyjne, dostęp do usług bezpośrednio w budynkach w kilku lokalizacjach bywa utrudniony. Dotyczy to lokalizacji wyszczególnionych w podpunkcie na temat dostępności architektonicznej. Z przeprowadzonej przez testera oceny dostępności wynika, że część osób ze szczególnymi potrzebami jest w stanie skorzystać z usług. Obsługa jest pomocna, ale bez zapewnienia dostępności architektonicznej nie może być mowy o samodzielnym skorzystaniu z usług. Dostępność do usług on-line jest zapewniona, przy czym jak wskazano w części dotyczącej dostępności cyfrowej również występują płaszczyzny, na których wymagania dostępności nie zostały spełnione.

6. Analiza SWOT

Analiza SWOT rozumiana jako S (Strengths) – mocne strony, W (Weaknesses) – słabe strony, O (Opportunities) – szanse, T (Threats) – zagrożenia, jest podstawowym narzędziem umożliwiającym diagnozowanie obecnej sytuacji miasta w kontekście planowania poprawy stanu dostępności.

Mocne strony

- funkcjonujący Koordynator i Zespół ds. dostępności składający się z pracowników posiadających szeroką wiedzę merytoryczną w zakresie dostępności,
- znajomość potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami korzystających z usług Urzędu Miasta Krosna i jednostek organizacyjnych,
- wychodzenie poza ustawowe ramy zapewnienia dostępności,
- realizacja projektów i działań na rzecz poprawy stanu dostępności na terenie miasta,
- pozyskiwanie środków zewnętrznych na konkretne zadania związane z poprawą stanu dostępności,
- współpraca ze środowiskiem osób ze szczególnymi potrzebami (zwłaszcza osób z niepełnosprawnościami) i korzystanie z ich wiedzy merytorycznej i doświadczeń.

Słabe strony

- ograniczone środki własne na zapewnienie dostępności w Urzędzie Miasta Krosna i podległych jednostkach,
- konieczność zlecania większości działań z zakresu zapewnienia dostępności podmiotom zewnętrznym,
- duże potrzeby w zakresie zapewnienia dostępności na terenie miasta Krosna.

Szanse

- programy grantowe i dofinansowania na zapewnianie dostępności - ze środków krajowych jak i europejskich,
- aktywne społeczeństwo obywatelskie i inicjatywy oddolne sygnalizujące płaszczyzny, na których należy podjąć działania z zakresu dostępności,
- wymogi ustawowe zapewniające dostępność na wielu płaszczyznach,
- aktywność organizacji pozarządowych działających na rzecz osób ze szczególnymi potrzebami na terenie Krosna.

Zagrożenia

- ograniczenie dofinansowań ze środków zewnętrznych na rzecz poprawy dostępności,
- przyjmowanie kryterium 100% ceny przy zlecaniu zadań mających na celu poprawę dostępności,
- brak jasnych wytycznych co do sposobów zapewnienia dostępności,
- niska świadomość społeczna na temat potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.

7. Założenia strategiczne

Założeniami strategicznymi jest spełnienie wymagań ustawy o dostępności oraz innych przepisów dotyczących zapewnienia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz innych wymogów prawnych.

Cel strategiczny 1: zapewnienie dostępności architektonicznej

Kierunek działania 1.1: zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków

Kierunek działania 1.2: instalacja urządzeń lub zastosowanie w budynku środków technicznych i rozwiązań architektonicznych, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń

Kierunek działania 1.3: zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy

Kierunek działania 1.4: zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób

Kierunek działania 1.5: dostosowanie tzw. małej infrastruktury dla osób ze szczególnymi potrzebami

Cel strategiczny 2: zapewnienie dostępności informacyjno - komunikacyjnej

Kierunek działania 2.1: zapewnienie obsługi osób ze szczególnymi potrzebami z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się

Kierunek działania 2.2: zapewnienie urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących

Kierunek działania 2.3: zapewnienie na stronie internetowej informacji dla osób ze szczególnymi potrzebami o zakresie działania danego podmiotu

Kierunek działania 2.4: zapewnienie urządzeń elektronicznych wspomagających odczyt tekstu dla osób z dysfunkcją narządu wzroku

Kierunek działania 2.5: podnoszenie wiedzy poprzez zapewnienie stałych i cyklicznych szkoleń dla pracowników Urzędu Miasta Krosna oraz jednostek organizacyjnych z zakresu obsługi osób ze szczególnymi potrzebami

Cel strategiczny 3: zapewnienie dostępności cyfrowej

Kierunek działania 3.1: dostosowanie stron internetowych i aplikacji mobilnych do wymogów określonych w ustawie o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych

8. Kierunki działań podjęte dla osiągnięcia celów strategicznych

Kierunek działania

Kierunek działania 1.1: zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków

Charakterystyka

Zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami swobodnego, wolnego od barier, poruszania się po kondygnacji budynku jak i pomiędzy kondygnacjami. Dotyczy to wszystkich kondygnacji w danym obiekcie, z wyjątkiem kondygnacji o charakterze technicznym.

Zakres planowanych działań

- w przypadku nowo powstających obiektów, wprowadzenie do umów i dokumentów zapisów o konieczności wykonania prac zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego oraz przepisami prawa oraz konsultowanie projektów z Koordynatorem i Zespołem ds. dostępności
- przeprowadzenie audytów architektonicznych w budynkach nieobjętych dotychczasowym audytem oraz konsultacje wyników audytów z Koordynatorem i Zespołem ds. dostępności
- wprowadzanie elementów poprawy stanu dostępności, z uwzględnieniem zasad racjonalnych usprawnień np. zakup urządzeń oraz podnośników osobowych lub wind, umożliwiających samodzielną obsługę przez osoby ze szczególnymi potrzebami
- zastosowanie fakturowych i / lub kontrastowych oznakowań w ciągach komunikacyjnych (m.in. pola uwagi, pasy ostrzegawcze, linie naprowadzające)
- dostosowanie wejść do budynków zgodnie z potrzebami osób ze szczególnymi potrzebami
- oporęczowanie traktów komunikacyjnych poziomych i pionowych
- dostosowanie punktów obsługi mieszkańców do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami

Kierunek działania

Kierunek działania 1.2: instalacja urządzeń lub zastosowanie w budynku środków technicznych i rozwiązań architektonicznych, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń

Charakterystyka

Zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami dostępu do wszystkich pomieszczeń na danej kondygnacji, z wyjątkiem pomieszczeń o charakterze technicznym.

Zakres planowanych działań

- w przypadku nowo powstających obiektów wprowadzenie do umów i dokumentów zapisów o konieczności wykonania prac zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego oraz przepisami prawa oraz konsultowanie projektów z Koordynatorem i Zespołem ds. dostępności
- przeprowadzenie audytów architektonicznych w budynkach nieobjętych dotychczasowym audytem oraz konsultacje wyników audytów z Koordynatorem i Zespołem ds. dostępności
- likwidacja progów i nierówności w komunikacji poziomej
- zapewnienie komunikacji pomiędzy kondygnacjami lub różnicami poziomów na tej samej kondygnacji poprzez zapewnienie np.: windy, pochylni lub platformy przyschodowej możliwej do obsługi samodzielnie przez osobę ze szczególnymi potrzebami
- dostosowanie szerokości drzwi wejściowych do pomieszczeń
- zapewnienie kontrastowego oznakowania drzwi wejściowych do pomieszczeń
- zapewnienie oznakowań przy wejściach do pomieszczeń oraz na poręczach schodów w alfabecie Braille'a
- zapewnienie toalet dostosowanych dla osób z niepełnosprawnościami na każdej dostępnej kondygnacji

Kierunek działania

Kierunek działania 1.3: zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy

Charakterystyka

W budynku należy zapewnić informację na temat rozkładu pomieszczeń. Na każdej kondygnacji budynku należy zainstalować plan tyflograficzny, charakteryzujący się informacją dostosowaną dla osób zdrowowidzących, słabowidzących (druk kontrastowy), niewidomych (alfabet Braille'a i wypukłe elementy), słabosłyszących i głuchych (informacja czarnodrukowa oraz zastosowanie piktogramów). Plany mogą być wyposażone dodatkowo w moduł głosowy (dla osób niewidomych nie znających alfabetu Braille'a) z dodatkową pętlą indukcyjną wzmacniającą dźwięk dla osób słabosłyszących czy z niepełnosprawnością sprzężoną (głuchoniewidomych). Dla osób, które nie znają języka polskiego i osób o ograniczonych możliwościach poznawczych należy zamieścić piktogramy.

Zakres planowanych działań

- w przypadku nowo powstających obiektów wprowadzenie do umów i dokumentów zapisów o konieczności wykonania prac zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego oraz przepisami prawa oraz konsultowanie projektów z Koordynatorem i Zespołem ds. dostępności
- przeprowadzenie audytów w budynkach nieobjętych dotychczasowym audytem oraz konsultacje wyników audytów z Koordynatorem i Zespołem ds. dostępności
- zapewnienie planów tyflograficznych na każdej kondygnacji budynków
- zapewnienie piktogramów z podstawowymi funkcjami obiektów i kierunkami dotarcia do najważniejszych obiektów

Ryc. 4 Przykład planu tyflograficznego z informacjami wypukłymi i w alfabecie Braille'a pokrytego powłoką antyrefleksową

Kierunek działania	Kierunek działania 1.4: zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób
Charakterystyka	<p>W przypadku wystąpienia niebezpieczeństwa wszystkie osoby, w tym szczególnie osoby ze szczególnymi potrzebami, przebywające wewnątrz budynku muszą mieć możliwość bezpiecznej ewakuacji. Osoby ze szczególnymi potrzebami potrzebują więcej czasu, aby wydostać się z budynku i dostać do miejsca bezpiecznego. Niejednokrotnie nie są w stanie tego zrobić bez wsparcia. Osoba g/Głucha nie usłyszy nawet najgłośniejszego alarmu. Osoba poruszająca się na wózku nie jest w stanie pokonać schodów w przypadku zakazu korzystania z windy w czasie pożaru. Osoba niewidoma nie zobaczy nawet oświetlonych czy fluorescencyjnych oznaczeń. Osoba z niepełnosprawnością intelektualną może nie zrozumieć instrukcji napisanych w zawiły sposób.</p> <p>Osoba starsza, kobieta w ciąży, osoba o ograniczonej mobilności może mieć ogromny kłopot z samodzielnym zejściem z wyższej kondygnacji.</p>
Zakres planowanych działań	<ul style="list-style-type: none"> • w przypadku nowo powstających obiektów wprowadzenie do umów i dokumentów zapisów o konieczności wykonania prac zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego oraz przepisami prawa oraz konsultowanie projektów z Koordynatorem i Zespołem ds. dostępności • przeprowadzenie audytów architektonicznych w budynkach nieobjętych dotychczasowym audytem oraz konsultacje wyników audytów z Koordynatorem i Zespołem ds. dostępności • zapewnienie w budynkach świetlnego i dźwiękowego powiadamiania alarmowego • oznakowanie dróg ewakuacji (np. piktogramy wypukłe, zastosowanie alfabetu Braille'a) • zapewnienie możliwości schronienia w specjalnych pomieszczeniach lub miejscach oczekiwania na ewakuację • zapewnienie alternatywnego sposobu ewakuacji, np. poprzez zakup krzeseł i/lub materacy ewakuacyjnych • dostosowanie procedur ewakuacyjnych, w tym przypisanie zadań pracownikom • zapoznanie pracowników z procedurą ewakuacji, organizacja szkoleń w tym zakresie

Ryc. 5 Przykład krzesła / maty do ewakuacji osób o ograniczonych możliwościach ruchowych

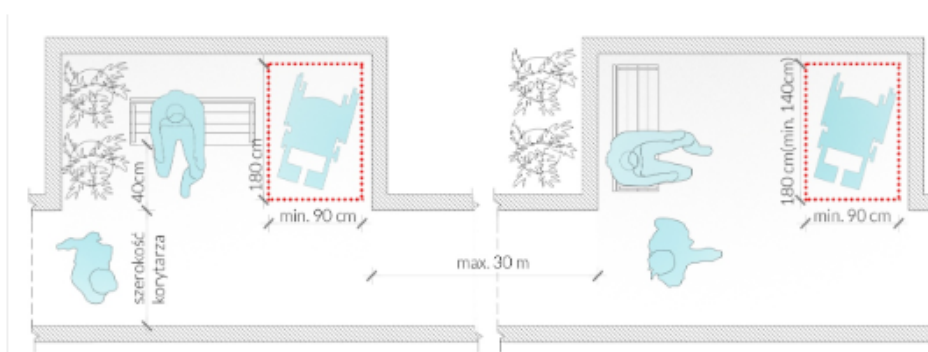
<p>Kierunek działania</p>	<p>Kierunek działania 1.5: dostosowanie tzw. małej infrastruktury dla osób ze szczególnymi potrzebami</p>
<p>Charakterystyka</p>	<p>Przed budynkami powinny znajdować się miejsca do parkowania dla osób z niepełnosprawnościami oraz dla rodzin z dziećmi, odpowiednio oznakowane. Zagospodarowanie przestrzeni miejskiej powinno być planowane w sposób uniwersalny. Ciągi komunikacyjne powinny posiadać oznakowania fakturowe i/lub kontrastowe, co czyni przestrzeń dostępną dla osób niewidomych, słabowidzących. W przestrzeni miejskiej należy przewidzieć miejsca do odpoczynku, wyposażone w siedziska (ławki). Koniecznym jest dostosowanie przejść dla pieszych (oznakowania fakturowe i kontrastowe, powiadomienia dźwiękowe i świetlne) zapewniające bezpieczeństwo osobom niewidomym, niedowidzącym, niedosłyszącym oraz g/Głuchym. Miejsca rekreacji powinny zapewniać dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami.</p>

Zakres planowanych działań

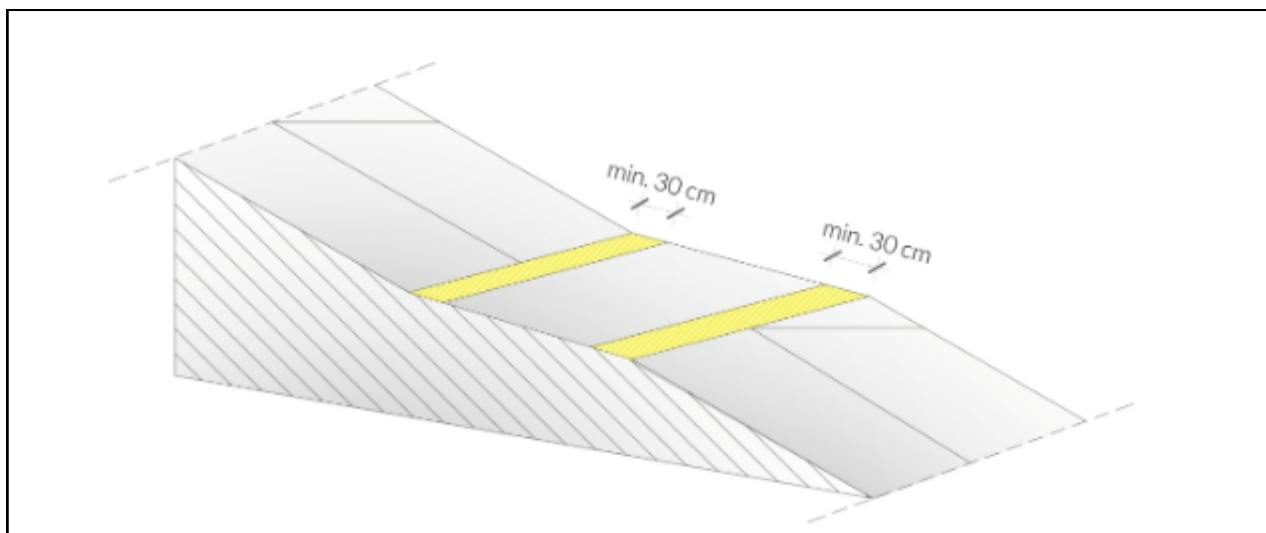
- w przypadku nowo powstających obiektów wprowadzenie do umów i dokumentów zapisów o konieczności wykonania prac zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego oraz przepisami prawa oraz konsultowanie projektów z Koordynatorem i Zespołem ds. dostępności
- przeprowadzenie audytów w miejscach nieobjętych dotychczasowym audytem oraz konsultacje wyników audytów z Koordynatorem i Zespołem ds. dostępności
- zapewnienie oznakowań fakturowych (np. linie naprowadzające) przy dojściach do budynków
- zapewnienie miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami oraz dla rodzin z dziećmi
- zapewnienie miejsc odpoczynku przed budynkami
- zapewnienie oznakowań fakturowych i kontrastowych przy wejściach do budynków
- zapewnienie dostępu do budynków (np. pochylnia, podjazd, platforma przyschodowa, winda zewnętrzna)
- zapewnienie poręczy i balustrad w miejscach, które wymagają tego typu dostosowań
- zapewnienie miejsc odpoczynku w przestrzeni miejskiej
- dostosowanie ciągów komunikacyjnych w przestrzeni miejskiej do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami
- dostosowanie przejść dla pieszych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami
- zastosowanie oznakowań fakturowych i/lub kontrastowych w ciągach komunikacyjnych przestrzeni miejskiej
- zapewnienie miejsc rekreacji dla osób ze szczególnymi potrzebami

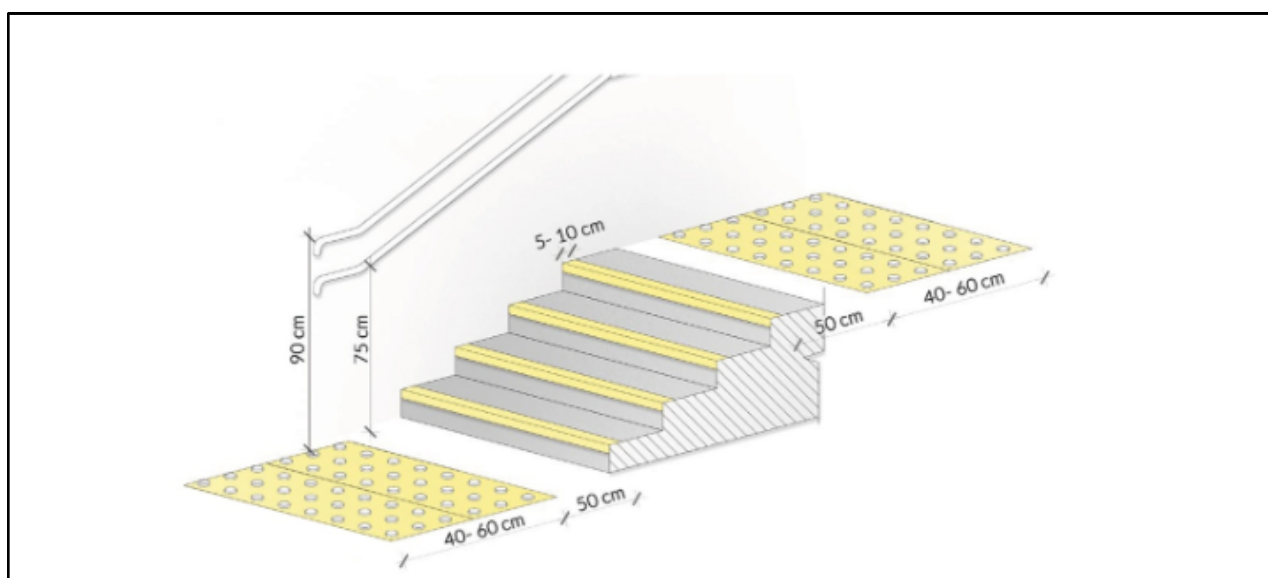
Rys. 28. Wytyczne i wymiary dotyczące ławek

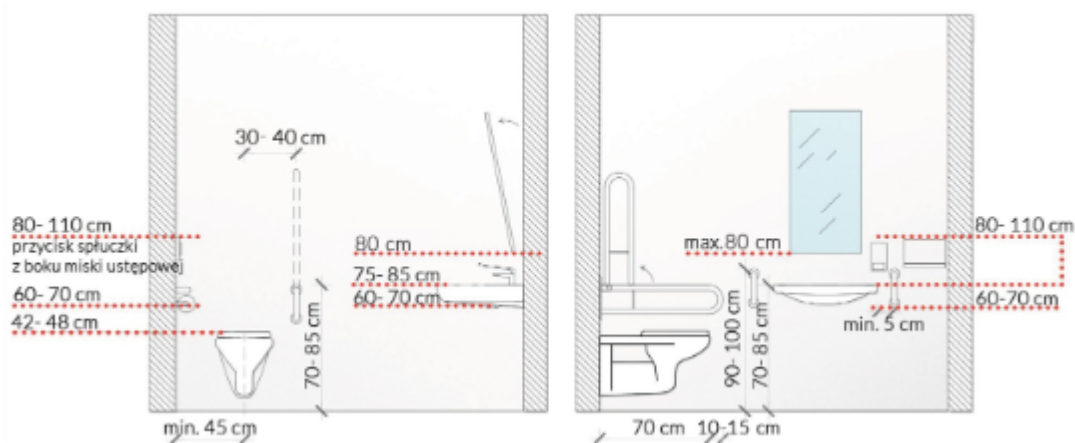
Ryc. 6 Wytyczne i wymiary dotyczące ławek

Ryc. 7 Przykład oznaczeń zmiany poziomu terenu / posadzki

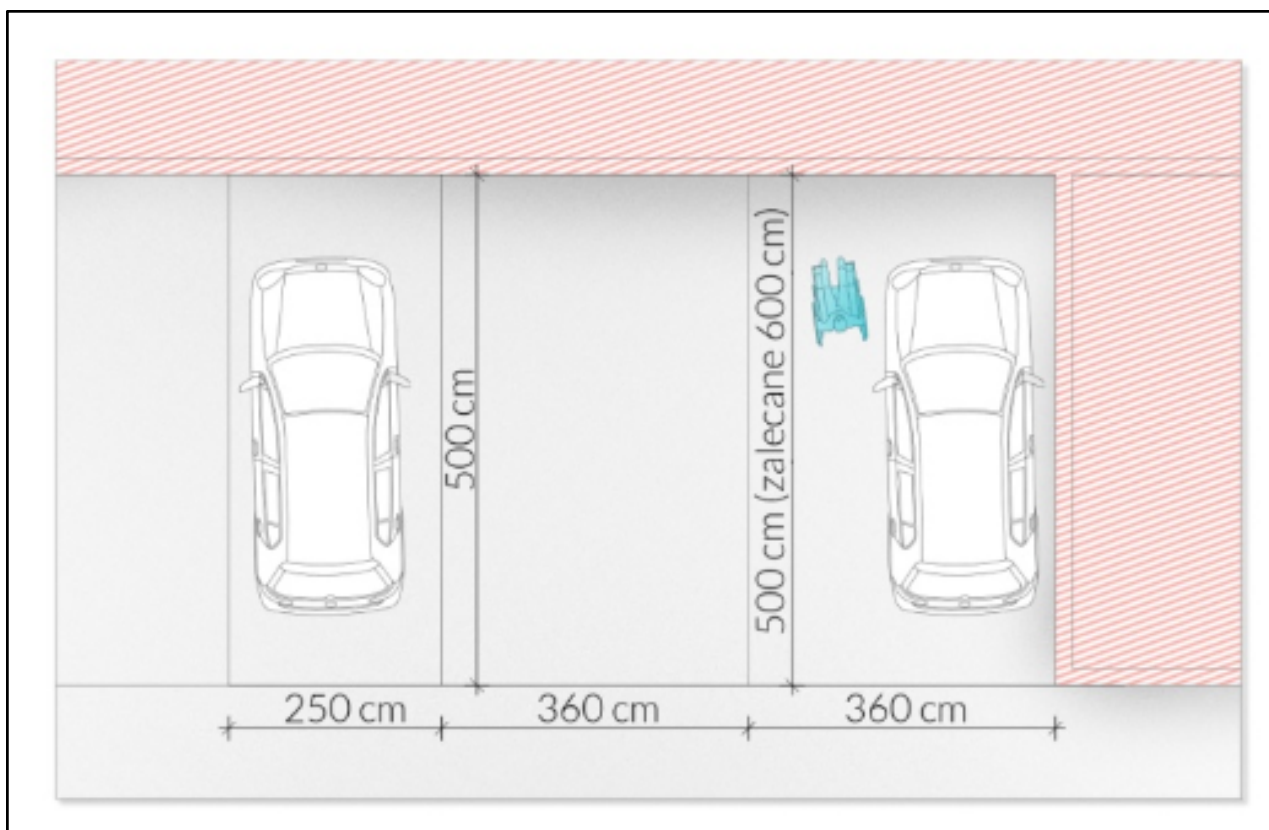
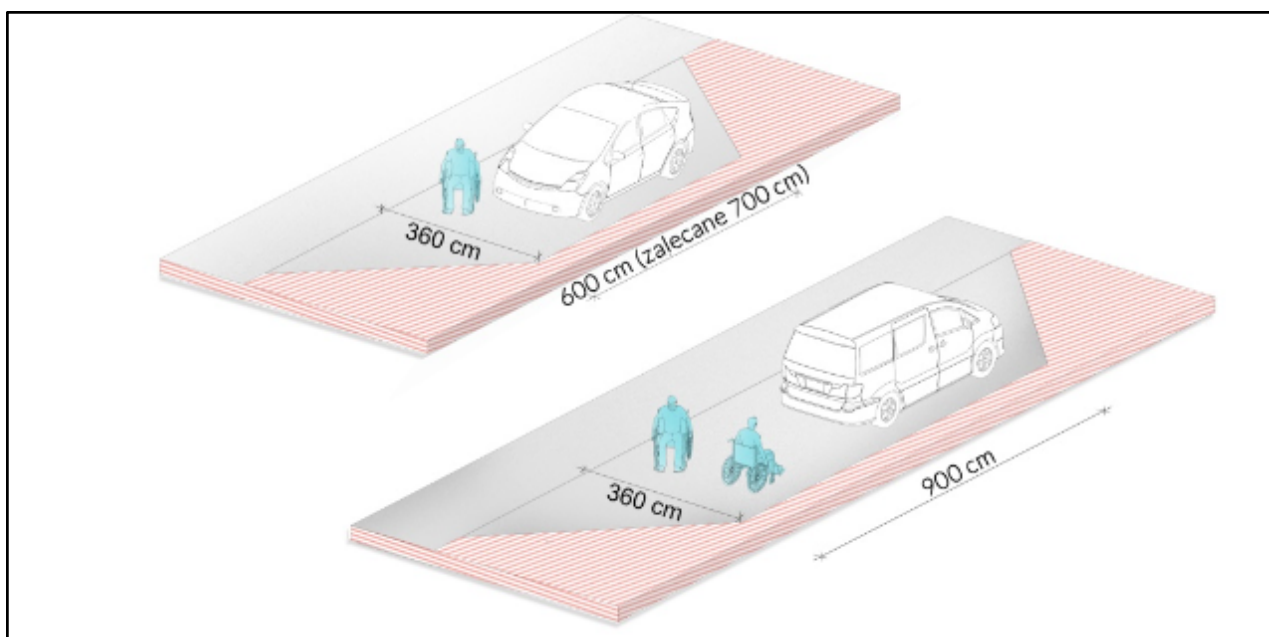

Ryc. 8 Przykład oznaczeń kontrastowych i fakturowych biegu schodów

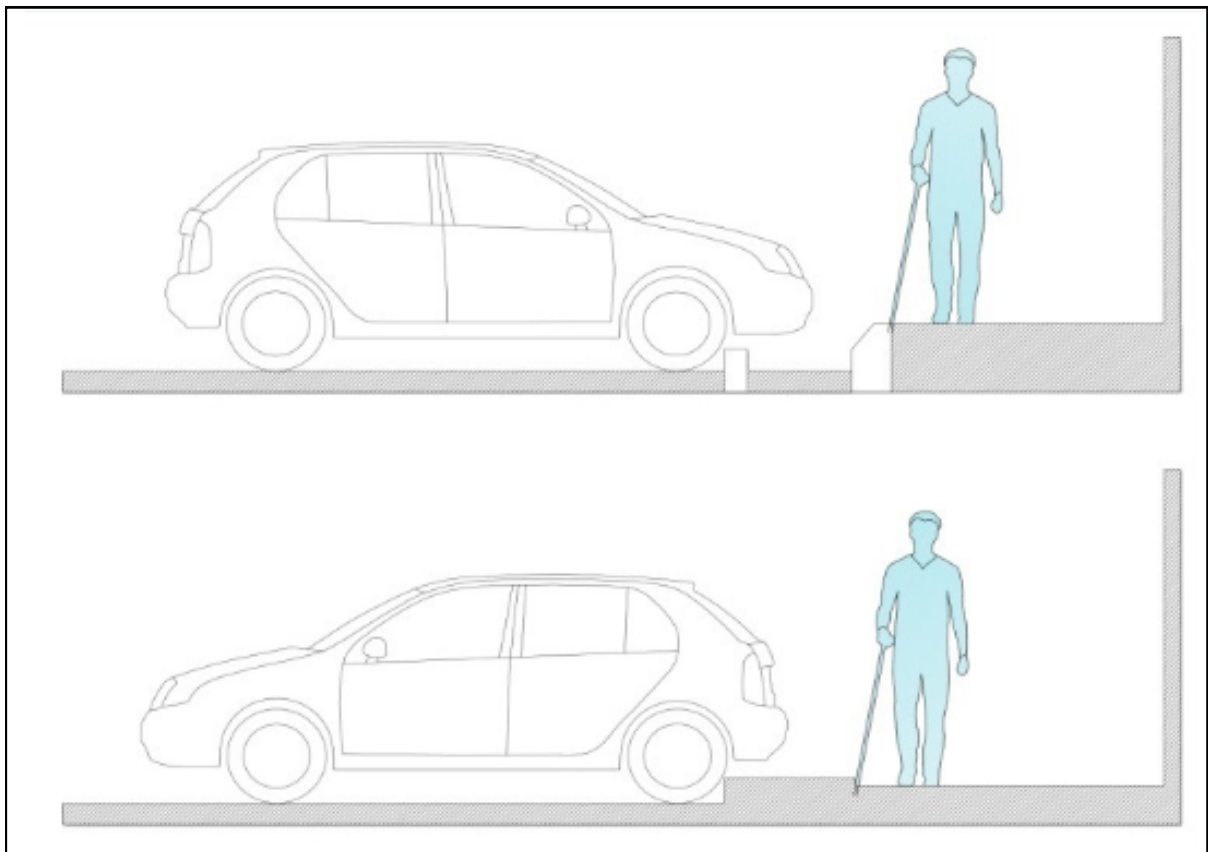

Ryc. 9 Przykład rozmieszczenia elementów w toalecie dla osób z niepełnosprawnościami

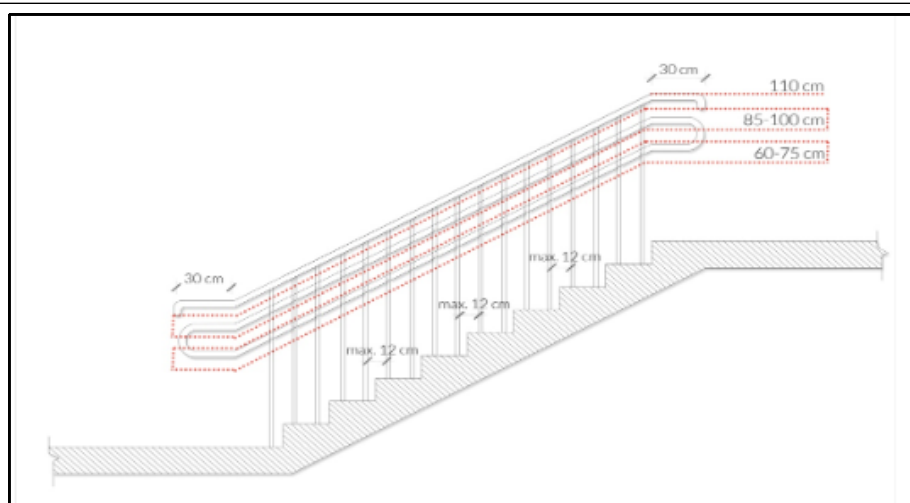
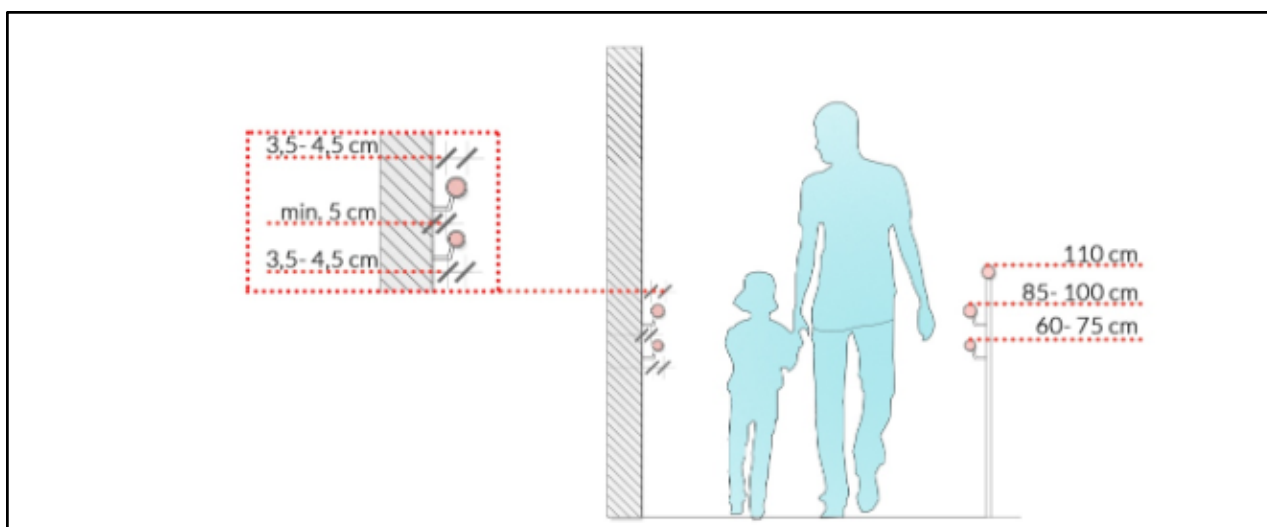
Ryc. 10 Wymiary stanowisk postojowych

Ryc. 11 Przykłady ograniczników parkingowych zabezpieczających przed zbyt bliskim parkowaniem samochodów

Ryc.12 Oznakowanie stanowisk postojowych

Ryc.13 Balustrady i poręcze – wymagane wysokości i wielkości elementów

Ryc. 14 Przykład fakturowego oznaczenia nawierzchni

Ryc. 15 Przykładowe dostosowanie recepcji

<p>Kierunek działania</p>	<p>Kierunek działania 2.1: zapewnienie obsługi osób ze szczególnymi potrzebami z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się</p>
<p>Charakterystyka</p>	<p>Dla części osób g/Głuchych język polski jest językiem obcym i wymagają one innego sposobu komunikacji. Informacje przedkładane w formie pisemnej mogą być dla nich niewystarczające. Konieczne jest więc zapewnienie dostępu do tłumacza języka migowego. Może to również być usługa tłumacza języka migowego on-line, dostępna zdalnie, przy użyciu telefonu komórkowego / tabletu / laptopa.</p>
<p>Zakres planowanych działań</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie dostępu do usługi tłumacza języka migowego • zakup sprzętu niezbędnego do korzystania z usługi on-line

Kierunek działania	Kierunek działania 2.2: zapewnienie urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących
Charakterystyka	Osoby słabosłyszące, korzystające z aparatów słuchowych, w celu wspomaganie słyszenia korzystają z pętli indukcyjnych lub systemów FM. W zależności od potrzeb budynki należy wyposażyć w pętle indukcyjne do obsługi indywidualnej i / lub do korzystania przez większą liczbę osób – np. przenośne pętle konferencyjne lub montowane na stałe pętle indukcyjne.
Zakres planowanych działań	<ul style="list-style-type: none"> • zastosowanie pętli indukcyjnych powierzchniowych w nowo powstających pomieszczeniach • zakup stacjonarnych pętli indukcyjnych do pomieszczeń konferencyjnych • zakup pętli indukcyjnych do obsługi indywidualnej w zależności od specyfiki danego obiektu i potrzeb (np. zastosowanie pętli stacjonarnych lub przenośnych lub urządzeń FM)
Kierunek działania	Kierunek działania 2.3: zapewnienie na stronie internetowej informacji dla osób ze szczególnymi potrzebami o zakresie działania danego podmiotu
Charakterystyka	Osoby g/Głuche, z niepełnosprawnością intelektualną lub też niewidome mogą potrzebować informacji o zakresie działania danego podmiotu w dostępnym dla siebie formacie. Dla osób g/Głuchych będzie to nagranie wideo w dobrej jakości umieszczone na stronie internetowej, dla osób niewidomych - plik możliwy do odczytania np. czytnikiem ekranu, zaś dla osób z niepełnosprawnością intelektualną czy neuroróżnorodną - tekst łatwy do czytania i zrozumienia.

<p>Zakres planowanych działań</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zamieszczenie na stronie internetowej informacji o zakresie działalności danej jednostki, przełożonej na język migowy, w formie wideo • opracowanie i zamieszczenie informacji w tekście prostym do czytania i zrozumienia (ETR) • opracowanie i zamieszczenie informacji o zakresie działalności danej jednostki w pliku odczytywalnym maszynowo
<p>Kierunek działania</p>	<p>Kierunek działania 2.4: zapewnienie urządzeń elektronicznych wspomagających odczyt tekstu dla osób z dysfunkcją narządu wzroku</p>
<p>Charakterystyka</p>	<p>Urządzenia elektroniczne, takie jak lupy elektroniczne lub powiększalniki elektroniczne i urządzenia lektorskie umożliwiają osobom z dysfunkcją narządu wzroku na zapoznanie się z dokumentami urzędowymi podczas realizacji usług na miejscu w urzędzie lub innej jednostce organizacyjnej. Lupy elektroniczne pozwalają na odczytanie tekstu w powiększeniu, ze zmienionym kontrastem lub z dodatkowym wsparciem dźwiękowym. Urządzenia lektorskie umożliwiają osobom niewidomym na zapoznanie się z tekstem czarnodrukowym dokumentów. Urządzenia te są przenośne i łatwe w obsłudze, mogą być wykorzystywane w dowolnym miejscu po wcześniejszym zgłoszeniu takiej potrzeby.</p>
<p>Zakres planowanych działań</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zakup urządzeń umożliwiających odczyt tekstu czarnodrukowego - lup elektronicznych lub urządzeń lektorskich • zapewnienie ramek do podpisów

Ryc. 16 Przykładowe sprzęty elektroniczne umożliwiające odczyt tekstu czarnodrukowego

<p>Kierunek działania</p>	<p>Kierunek działania 2.5: podnoszenie wiedzy poprzez zapewnienie stałych i cyklicznych szkoleń dla pracowników Urzędu Miasta Krosna oraz jednostek organizacyjnych z zakresu obsługi osób ze szczególnymi potrzebami</p>
<p>Charakterystyka</p>	<p>Niezbędnym jest zapewnienie stałych i cyklicznych szkoleń dla pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych odnośnie zasad obsługi osób ze szczególnymi potrzebami. Nabycie odpowiednich kompetencji będzie miało pozytywny wpływ również na kontakty i relacje między pracownikami zatrudnionymi w Urzędzie i jednostkach organizacyjnych. Osoba ze szczególnymi potrzebami znajdująca w nich zatrudnienie może liczyć na empatyczne i prawidłowe podejście współpracowników.</p>
<p>Zakres planowanych działań</p>	<ul style="list-style-type: none"> • szkolenia pracowników w zakresie potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – skierowane do wszystkich pracowników • szkolenia pracowników dotyczące savoir-vivre wobec osób ze szczególnymi potrzebami - skierowane do wszystkich pracowników • szkolenia z zasad dostępności zamówień publicznych – skierowanych do pracowników przygotowujących zapytania ofertowe oraz przetargi • szkolenia pracowników z zasad dostępności cyfrowej stron internetowych – skierowane do pracowników obsługujących strony internetowe • szkolenia pracowników z zasad tworzenia dostępnych dokumentów – skierowane do wszystkich pracowników biorących udział w tworzeniu dokumentacji i obiegu informacji wewnątrz Urzędu i jednostek organizacyjnych

	<ul style="list-style-type: none"> • szkolenia pracowników z zasad projektowania uniwersalnego – dla osób odpowiedzialnych za inwestycje, planowanie przestrzeni miejskiej, administrowanie obiektami Gminy Miasto Krosno
Kierunek działania	<p>Kierunek działania 3.1: dostosowanie stron internetowych i aplikacji mobilnych do wymogów określonych w ustawie o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych</p>
Charakterystyka	<p>Obowiązek zapewnienia dostępności cyfrowej dotyczy stron i aplikacji mobilnych w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • strony podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej, • danych teleadresowych podmiotu i linku do strony podmiotowej w BIP, • narzędzi kontaktowych (np. formularzy, wideotłumacza, języka migowego itp.), • nawigacji, • deklaracji dostępności, • multimediiów, • informacji dotyczących sytuacji kryzysowej, • dokumentów urzędowych oraz wzorów umów lub wzorów innych dokumentów przeznaczonych do zaciągania zobowiązań cywilnoprawnych. <p>Zgodnie z załącznikiem nr 1 do ustawy o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych obowiązkowe jest stosowanie 49 kryteriów sukcesu z poziomu AA standardu WCAG 2.1. Wyjątkiem są napisy na żywo (1.2.4) w multimediami, które nie muszą być umieszczane. Nie znaczy to jednak, że w materiałach wideo nie musi być napisów.</p> <p>Dostępność cyfrowa oznacza zastosowanie w praktyce zasad projektowania uniwersalnego.</p>
Zakres planowanych działań	<ul style="list-style-type: none"> • w przypadku nowo powstających stron i aplikacji mobilnych, wprowadzenie do umów i dokumentów zapisów o konieczności wykonania prac zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego oraz przepisami prawa oraz konsultowanie projektów z Koordynatorem i Zespołem ds. dostępności • przeprowadzenie audytów cyfrowych stron i aplikacji mobilnych nieobjętych dotychczasowym audytem oraz konsultacje wyników audytów z Koordynatorem i Zespołem ds. dostępności • wprowadzenie zmian w przypadku istniejących stron i aplikacji mobilnych w taki sposób, aby spełnione zostały obowiązkowe kryteria sukcesu z poziomu AA standardu WCAG 2.1

9. Źródła finansowania

Finansowanie działań podejmowanych na rzecz poprawy stanu dostępności odbywać się będzie w ramach budżetu miasta oraz środków zewnętrznych.

W celu skutecznej realizacji działań zawartych w Strategii, samorząd jako jej operator i inicjator będzie poszukiwał wszelkich dostępnych źródeł, narzędzi, metod i możliwości realizacji założonych celów. Zasadnicze znaczenie dla sfinansowania Strategii ma przede wszystkim katalog środków publicznych, w tym: środki własne gminy, budżety spółek, w których miasto posiada udziały, środki pochodzące z funduszy europejskich i innych, środki z budżetu państwa czy środki z budżetu województwa podkarpackiego.

Program Dostępność Plus jest jednym ze źródeł umożliwiających pozyskanie środków na poprawę stanu dostępności. Jego celem jest zapewnienie swobodnego dostępu do dóbr, usług oraz możliwości udziału w życiu społecznym i publicznym osób ze szczególnymi potrzebami. Program koncentruje się na dostosowaniu przestrzeni publicznej, architektury, transportu i produktów do wymagań wszystkich obywateli. Źródłami finansowania są fundusze europejskie oraz publiczne środki krajowe (budżet państwa, środki jednostek samorządu terytorialnego, środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)).

W ramach Programu Dostępność Plus uruchamiane są poszczególne projekty, m. in. Dostępny Samorząd 2.0 czy Dostępna Przestrzeń Publiczna, w ramach których przyznawane są granty pozwalające na poprawę dostępności w następujących obszarach: architektura, transport, edukacja, służba zdrowia, cyfryzacja, usługi, konkurencyjność i koordynacja.

W ramach tego programu działa również Bank Gospodarstwa Krajowego, udzielający pożyczek na zapewnienie dostępności architektonicznej budynków. Poza środkami pochodzącymi z Funduszy Europejskich Gmina Miasto Krosno może korzystać również z Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (MF EOG) i Norweskiego Mechanizmu Finansowego (NMF).

Należy również monitorować programy ministerialne mające na celu zapewnienie dostępności w poszczególnych sektorach.

10. Realizacja działań zawartych w Strategii

Zarządzanie procesem realizacji Strategii należy do Prezydenta Miasta Krosna.

Realizacja poszczególnych celów strategicznych i kierunków działań to zadania komórek organizacyjnych Urzędu Miasta Krosna oraz jednostek organizacyjnych i spółek miejskich a także w określonych przypadkach partnerów społecznych.

Określenie zadań z zakresu poprawy stanu dostępności do realizacji, w ramach Strategii, należy do Prezydenta Miasta Krosna przy współpracy Koordynatora i Zespołu ds. dostępności.

Zabezpieczenie środków w budżecie na realizację zadań wynikających z kierunków działań poprzez uwzględnienie ich w budżecie oraz Wieloletniej Prognozie Finansowej należy do Skarbnika Miasta Krosna, Prezydenta Miasta Krosna oraz Rady Miasta Krosna.

Przygotowanie wniosków o uzyskanie finansowania zewnętrznego dla projektów wynikających z założeń strategii należy do Prezydenta Miasta Krosna, przy współpracy struktur Urzędu Miasta Krosna wraz z jednostkami organizacyjnymi i spółkami miejskimi.

11. Procedura monitorowania

Monitoring bieżący będzie realizowany corocznie.

Proces monitorowania koordynuje Koordynator ds. dostępności, który sporządza coroczną informację z realizacji działań zawartych w Strategii. Komórki organizacyjne Urzędu Miasta Krosna, jednostki oraz spółki miejskie mają obowiązek przekazywania Koordynatorowi ds. dostępności informacji na temat zakresu realizacji działań Strategii w danym roku.

Informacja na temat realizacji Strategii jest przedstawiana corocznie Radzie Miasta Krosna w formie informacji.

12. Potencjalni Partnerzy

Organizacje społeczne, administracja różnego szczebla, przedsiębiorcy.

13. Aktualizacja Strategii

Aktualizacja dokonywana będzie w uzasadnionych przypadkach, w szczególności w związku ze zmianami z zakresu prawodawstwa dotyczącego zagadnień dostępności.

Koordinator ds. dostępności jest odpowiedzialny za przeprowadzenie procesu aktualizacji Strategii.

14. Ewaluacja Strategii

Rekomenduje się przeprowadzenie cyklicznych audytów dostępności, nie rzadziej niż raz na trzy lata, w wybranych jednostkach i obiektach.

Rekomenduje się sporządzanie raportów z audytów, które będą podstawą ewaluacji.

Ewaluacja ma na celu określenie w jaki sposób założenia i cele przekładane są na realne działania oraz wskazanie konieczności dokonania ewentualnych korekt (aktualizacji). Dzięki temu możliwe jest podnoszenie jakości działań, udoskonalenie bieżącej interwencji czy podejmowanie decyzji dotyczących aktualizacji/modyfikacji dokumentu.

15. Spis rycin

Ryc. 1 Rodzaje dostępności - podział

Ryc. 2 Dostępność do sfer życia wg Konwencji ONZ

Ryc. 3 Analiza potrzeb

Ryc. 4 Przykład planu tyflograficznego z informacjami wypukłymi i w alfabecie Braille'a pokrytego powłoką antyrefleksową

Ryc. 5 Przykład krzesła / maty do ewakuacji osób o ograniczonych możliwościach ruchowych

Ryc. 6 Wytyczne i wymiary dotyczące ławek

Ryc. 7 Przykład oznaczeń zmiany poziomu terenu / posadzki

Ryc. 8 Przykład oznaczeń kontrastowych i fakturowych biegu schodów

Ryc. 9 Przykład rozmieszczenia elementów w toalecie dla osób z niepełnosprawnościami

Ryc. 10 Wymiary stanowisk postojowych

Ryc. 11 Przykłady ograniczników parkingowych zabezpieczających przed zbyt bliskim parkowaniem samochodów

Ryc. 12 Oznakowanie stanowisk postojowych

Ryc. 13 Balustrady i poręcze – wymagane wysokości i wielkości elementów

Ryc. 14 Przykład fakturowego oznaczenia nawierzchni

Ryc. 15 Przykładowe dostosowanie recepcji

Ryc. 16 Przykładowe sprzęty elektroniczne umożliwiające odczyt tekstu czarnodrukowego

Fundusze norweskie reprezentują wkład Norwegii w tworzenie Europy zielonej, konkurencyjnej i sprzyjającej integracji społecznej.

W ramach funduszy norweskich Norwegia przyczynia się do ograniczenia nierówności społecznych i ekonomicznych oraz wzmocnienia relacji dwustronnych z państwami beneficjentami z Europy Środkowej i Południowej oraz obszaru Morza Bałtyckiego. Norwegia ściśle współpracuje z UE w ramach Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG).

Wraz z pozostałymi darczyńcami, Norwegia przekazała 3,3 miliarda euro w ramach kolejnych programów funduszy w latach 1994–2014.

Fundusze norweskie są finansowane wyłącznie przez Norwegię i dostępne w państwach, które przystąpiły do UE po 2003 r.

Fundusze norweskie na lata 2014-2021 wynoszą 1,25 miliarda euro.

Priorytety na ten okres to:

- #1 innowacje, badania naukowe, edukacja ,konkurencyjność i godna praca;
- #2 integracja społeczna, zatrudnienie młodzieży i ograniczenie ubóstwa;
- #3 środowisko, energia, zmiany klimatu i gospodarka niskoemisyjna;
- #4 kultura, społeczeństwo obywatelskie, dobre zarządzanie i podstawowe prawa;
- #5 sprawiedliwość i sprawy wewnętrzne.